ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՓԱՌ

Ձեզի
հարիւր յիսուն տարիներու
Մխիթարեան Առաքեալներ:

Այս աշխարհիի զանազան ճիւղաւորուկ սրտերուն
Լարերը սեւ չի յուզեր վառ խօսքը ձեր լուսեղէն:
Դուք ժպտազուրկ ճիւղը ցած կոխոտիցիք առաքուր·
Եւ աչքերով ուղիղ վեր՝ Յարուցեալին սեւեռուն՝
Արարատի վեր ելաք արեւ ու ձիւն կողերէն,
Հայոց երկիրը տալու յոյսի երկնի մը մաճուր:

Հարիւր յիսուն գարուններ՝ ոսկեդարի փառերով՝
Անցեր են արդ հեւ ի հեւ ձեր օրրանէն աստղայեռ:
Հարիւր յիսուն գարուններ ձեր մտերէն, սրտերէն
Առին արեւ ու գեփիւռ, երանգ ու բոյր հոգեքով·
Աշխատաճիի, հսկումի հարիւր յիսուն գարուններ,
Դուք հրաշավառ իմ Ազգիս կամաւորներ լուսազէն...

Դուք էիք, որ երկնքէն ձեր սրտերուն հայկական՝
Անքիւ մեռնող սրտերու յաւերժութիւն տեղացիք·
Ու անցեալի ու ներկայ մտքի պարտէզը Հայուն՝
Ճառագայթներն աս ոսկի ձեզմով, ձեզմո՛վ լոկ ինկան·
Ձեզի՛ փարած, ո՛վ հայրեր, հասակ առին շողաձիգ՝
Մեր վարդաբոյր մանչերու բիւր երամները հնչուն:

Թող արշաւեն մրրիկներ փոշեթաթաւ, գալարուն,
Նիւթահեղձուկ աշխարհիի բոլոր, բոլո՛ր կողմերէն...
Դուք ժպտազուրկ ճիւղը ցած պիտի կոխէք առաքուր·
Եւ աչքերով ուղիղ վեր՝ Յարուցեալին սեւեռուն՝
Արարատի պիտ՛ ելլէք արեւ ու ձիւն կողերէն,
Հայոց երկիրը տալու յոյսի երկնի մը մաճուր:

Հ· ԿՈՄԻՏԱՍ ՓԱՐՏԱՇԵՆՆ

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ 1961Ի ՅՈՐԵԼԻՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վիեննայի Մխիթարեան Հայրերը, երկար տարիներու լուիկ ճիջիկ աշխատութիւններէ յետոյ, այս տարի ուրախառիթ պատեհութիւնն ունեցան տօնելու զուտակ Յորելեաններ·

1· Ուխտիս Ընդհ· Աբբահօր՝ Գերապայծառ Հ· Մեսրոպ Արքեպ· Յապուգեանի Փահանայութեան Ոսկի Յորելեանը·
2· Նորին Ամենապատուութեան Աբբայութեան Երեսնամեակը·
3· Մխիթարեան Միաբանութեան Վիեննա հաստատուելուն 150երորդ տարեդարձը·
4· Հանդէս Ամսօրեայ Ուսումնաքերքին 75երորդ տարեշրջանը:

Այդ տօնախմբութիւնները կատարուեցան քանի մը հանգրուաններով: Հանդիսութիւններու նկարագրութիւնը կը փութանք այս առթիւ ներկայացնել «Հանդէս Ամսօրեայ»ի մեր յարգարժան ընթերցողներուն:

Միաբանութեանս Ընդհ· Աբբայի՝ Արհիապատիւ Հ· Մեսրոպ Արքեպ· Հապուգեանի փափաքին համեմատ, աւելի անձուկ շրջանակի մէջ, տօնուեցաւ Քահանայութեան Ոսկի Յոբելեանը, իր ձեռնադրութեան ճիշդ օրը՝ այս տարուան Փետրուար 12ին: Առտու ժամը տասին, Գերապայծառ Յոբելեարը մատոյց հանդիսական Հայրապետական Պատարագը, որուն ներկայ կը գտնուէր, Հռոմէն ժամանած Տանն Կիլիկիոյ Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքութեան Ընդհ· Տեղապահ Արհի·Աղգիոս Արքեպ· Պաճանեան՝ իբրեւ փոխանձ Կաթ· Հայոց Գերբերձանիկ Պատրիարք—Կաթողիկոս Գրիգոր—Պետրոս ԺԵ· Աղաճանեան Վսեմաչուք Մրանաւորին: Վանքի զահլիճին մէջ տեղի ունեցան չնորհաւորութիւններ, խօսուեցան ճառեր Մխիթարեան Հայրերու եւ ներկաներու կողմէ: Գերապայծառ Պաճանեան մասնաւորապէս չեչտեց Արհի· Յոբելեար Աբբահօր ազնիւ վաստակը Աստուծոյ փառքին ու մեր ժողովուրդին համար եւ ջերմ ջերմ մաղթանքներով վերջացուց իր խմաստալից ճառը: Այդ առթիւ նուիրեց Հոգեւոր Տիրոջ կողմէ արժէքաւոր ոսկի մետալ մը: Հայ Գաղութի Նախագահ Պր· Սարգիս Կարապետեան խօսեցաւ ճառ մը, որուն մէջ արտայայտեց՝ «Մխիթարեան Միաբանութեան հետ մենք ալ հպարտօրէն եւս կը նայինք 50 տարիներու երկար չրջանի մը, Գերապայծառ Տէր, Ձեր աշխատանքին, մանաւանդ Ձեր վերջին երեսնամեայ պործունէութեանը, ուր իրր գեկավարը Միաբանութեան Ձեր բացառիկ կարողութիւնը բերիք ամէն մարդի մէջ: Ձեր անձին մէջ մենք հիացումով կը դնահատենք բարձրաստիճան եկեղեցականի մը բոլոր արժանիքներէն զատ, մեծ դիւանագէտը եւ հմուտ տնտեսագէտը»: Նոյն օրը, ի պատիւ Արհի· Յոբելեարին, վանքի ճաշարանին մէջ տարբուած էր ճաշկերոյթ մը, որուն հրաւիրուած էին վիեննայի բոլոր Հայերը:

Պաշտօնական հանդիսութիւնները սակայն վերապահուած էին Սեպտեմբեր 2—10:

Այդ օրերուն, ամիւռքի բոլոր երկիներէն հրաւիրուած էին բազմաթիւ Հայեր, հոգեւորական ու աշխարհիկ:

© National Library of Armenia

Վենետիկի Մխիթարեան քոյր Միաբանութիւնը կը ներկայացնէին Ընդհանուր Աբբահայր Գեռապայծառ Հ· Սրապիոն Արբեպ· Ոլուհոճեան, Գերապայծառ Հ· Կարապետ Եպիսկ· Ամատունի՝ Էկզարք Ֆրանսայի հայ Կաթողիկէից, ու վարդապետներ· Հ· Եղիա Վ· Փէչիկեան՝ Ընդհանուր Առաջիկայ եւ Քարտուղար, Հ· Բարսեղ Վ· Զէվիչեան՝ Սեբրի Մխիթարեան Մուրատեան վարժարանի Մեծաւորը, Հ· Սամուէլ Վ· Ադամեան՝ Պարիզի հայ կաթողիկէից Ժողովրդապետ, որ միաժամանակ 34 հայ ուխտաւորներ առաջնորդած էր Վիեննա, Հ· Աթանաս Վ· Քէսէճեան՝ Ազնովիլի հայ կաթողիկէից Ժողովրդապետ:

Զմմառեան կաթողիկոսական Միաբանութիւնը կը ներկայացնէին Գեր· Տէր Մեսրոպ Ծ· Վ· Թերզեան՝ Զմմառի վանքին ու կղերանոցին Մեծաւորը, Գերյ· Տէր Ղեւոնդ Ծ· Վ· Զանթայեան՝ Բէյրութի հայ կաթողիկէ Աթոռանիստ եկեղեցւոյ Ժողովրդապետ, Գերյ· Տէր Միքայէլ Ծ· Վ· Մոմճեան՝ Լիոնի հայ կաթողիկէից Ժողովրդապետ, Գեր· Տէր Վարդան Վ· Թէքէեան՝ Բէյրութի «Աւետիք» Պատրիարքական ամսօրեայ Պաշտօնաթերթին ու «Մասիս» Շաբաթաթերթին խմբագրապետ: Թեմական Կղերէն եկած էր Յովսէփ Վ· Լեւոնեան:

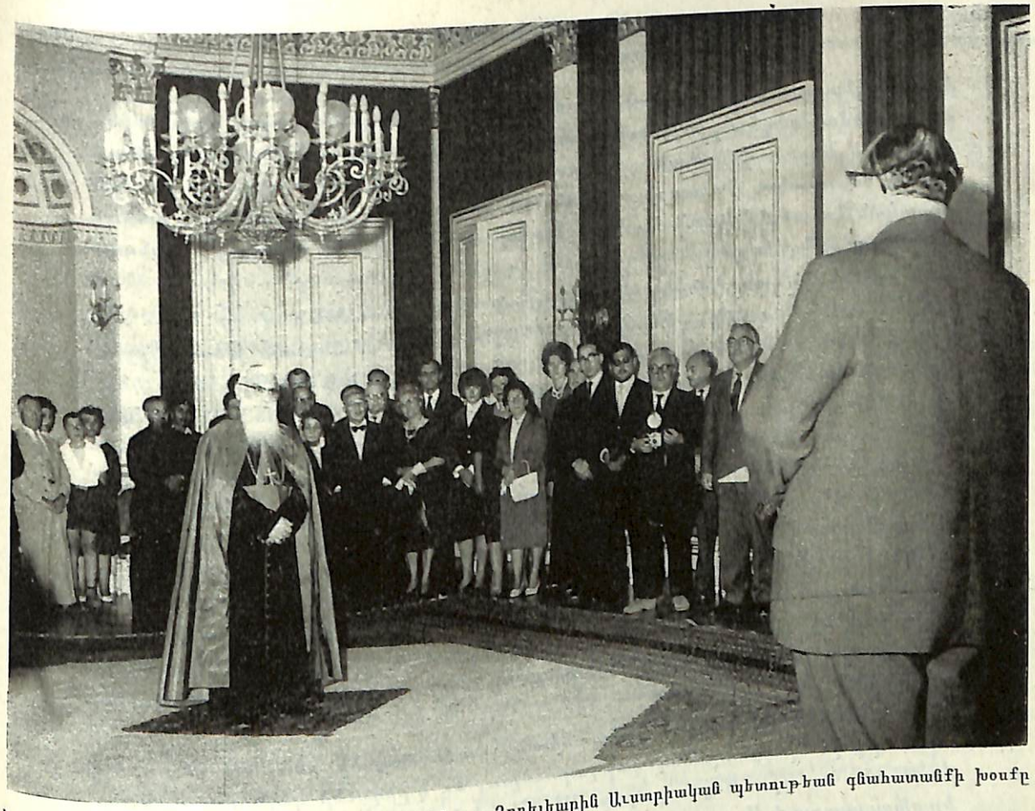
Պոլսոյ Վիեննական Մխիթարեան վանքը եւ Լիսէն կը ներկայացնէին Հ· Գրիգորիս Վ· Մանեան, Հ· Գաբրիէլ Այանեան, Տնօրէն Պր· Կարապետ Քիւրքճեան, Բէյրութի Վիեննի Մխիթ· վարժարանը՝ Հ· Գրիգոր Վ· Հէպպեան, Գահիրէի Վիեննի Մխիթ· վարժարանը՝ Տնօրէն Հ· Բարսեղ Վ· Ֆէրհաթեան:

Զանազան երկիրներու աշխարհիկ ուխտաւորներէն յիշենք· Տիկին Աբաքսի Ամպարեան՝ Գահիրէի Վիեննի Մխիթ· վարժարանի խնամակալ Տիկնոջ Միւրթեան անդամ, Պրոֆ· Մանասէ Կ· Սեւակ՝ Պենսիլվանիոյ Համալսարանի Քիմիագիտական Բաժնին Ուսուցչապետը, Պարսկաստանէն՝ Պր· Յովհաննէս Փուցեխեան, Իտալիայէն՝ Պր· Յակոբ Պետրեան, Ֆրանսայէն՝ Պր· Պետրոս Զամարեան եւ ուրիշներ:

Սեպտեմբեր 2· — ՈՍԿԵԱՑ ՄԵԾ ՇՔԱՆՉԱՆ ԱՍՏՂՈՎ

Աւստրիական կառավարութիւնը ուշադիր հետեւած էր Գերապայծառ Յոթելեարին բազմամեայ, մեծարդիւն գործունէութեան: Ու ահա Սեպտեմբեր 2ին, Աւստրիոյ կրթական նախարարը, նախագահի կողմէ տուաւ Անոր Աւստրիական Արժանեաց ամենաբարձր Շքանշանը — Ոսկեայ Մեծ Շքանշան Աստղով — կրթական նախարարութեան հանդիսութիւններու Դահլիճին մէջ:

Հայ եւ օտար, եկեղեցական ու աշխարհիկ բազմաթիւ հանդիսականներու ներկայութեան խօսք առաւ Ուսման ու Կրօնքի նախարարը՝ Դոկտ· Հայնրիխ Դրիմմէլ: Մանաւորապէս ըսաւ Ան· Աւստրիական Արժանեաց Շքանշանի այս տուչութեան ցանցառ առիթը ոչ միայն Սրբի· Ցոթելեարին ու Մխիթարեան Միաբանութեան, այլ նաեւ բոլոր Վիեննացիներուն համար ուրախութեան ոճն մըն է: Ամբողջ աշխարհի մէջ չատ քիչ միաբանութիւններ կան, որ, հաստատուած օտար պետութեան մը հողին վրայ, այնքան սերտ յարաբերութիւն ունեցած ըլլան անոր հետ եւ այնքան օգտակար եղած անոր, որքան Մխիթարեան Միաբանութիւնը՝ Աւստրիոյ Պետութեան: Ու մենք երանի պէտք է տանք այն օրուան, երբ այս Մխիթարեան Միաբանութիւնը Վենետիկէն գալով հաստատուեցաւ նախ Տրիեստ, յետոյ՝ մեր մայրաքաղաքին մէջ: Մխիթարեան Միաբանութիւնը ունի համաշխարհային նշանակութիւն ոչ միայն իբր հայ մշակոյթի գլխաւոր կեդրոններէն մէկը, որուն ուղղուած է աշխարհացրիւ Հայու-

Կրթական նախարարը Շեմնշան տալէ յառաջ Գերպ· Ցոթելեարին Աւստրիական պետութեան գնահատանքի խօսքը կ'ուղղէ:

Արհիապատիւ Ցոթելեարը հանդիսական պատարագէ վերջ աւանդատուն կը վերադառնայ:

© National Library of Armenia

թեան ակնարկը, այլ նաեւ բանասիրութեան իբրեւ կարեւոր վայր մը դիտութեան համար ընդհանրապէս: Այստեղ հաճոյքով կը յիշենք Ձեր Միաբանութենէն Հ· Ներսէս Ակինեանը, որ տարիներ առաջ Վիեննայի Համալսարանին կողմէ Պատուակալ Դոկտորի աստիճանին բարձրացաւ իր յիանամեայ բանասիրական նուաճումներուն համար: Ես ալ ուրախութիւնն ունեցայ մասնակցելու այդ հանդիսութեան:

Մենք կը զարմանանք Մխիթարեան Միաբանութեան վրայ նաեւ այն պատճառով որ առանց պետական ամենափոքր իսկ օժանդակութեան կրցաւ մէկ ու կէս դար տոկալ ծանրածանր զժուարութիւններու: Գիտակից ենք, Արհի· Յոբելեաը, թէ ինչպիսի զոհաբերութեամբ ու վարչական խոր հասկացողութեամբ կրցաք երկրորդ համաշխարհային պատերազմի աղէտներէն անվնաս դուրս բերել Ձեր Միաբանութիւնը: Մենք, քաղաքական վարիչներս, օրինակ առինք Ձեր խմաստուն անտեսութենէն, որովհետեւ կը խորհէինք, թէ ի՛նչ ըսել է այնքան քիչ ղրամով ամբողջ մխաբանութեան մը կեանքը վրկել աշխարհասասան պատերազմի մը լաբիւրինթոսէն, ու բաց ատի գիտութիւնն ալ ծաղկեցնել: Ձեր յարատեւ աշխատանքին ու մեծ արդիւնքին համար է որ կը տատանք այս Շքանշանը: Կը գիտակցինք նաեւ թէ ինչքան կարեւոր է Ձեր արտասահմանեան գործունէութիւնը մեր աւտրիական մշակոյթի տարածումին համար, որովհետեւ դուք մեր հայրենիքը կը ներկայացնէք Ձեր առաքելութիւններուն մէջ:

Արհի· Յոբելեարը ի պատասխան, համեստաբար ըսաւ թէ ինք որեւէ արժանիք չունի չքանշանով զարդարուելու, եւ կ'ընդունի զայն լոկ Միաբանութեան համար: Յայտարարեց թէ Միաբանութիւնը մանաւանդ խորապէս երախտապարտ է Աւստրիոյ Պետութեան, որ զայն սրտաբաց ընդունեցաւ ճըգնաժամի օրերուն, երբ անոր անդամները հակակրօն մրրիկներէ հալածուած՝ դիչերելու տեղ մը կը փնտռէին, ու յետոյ մէկ ու կէս դար չարունակ անոր կողքին կանգնեցաւ: Հաւատաց թէ Մխիթարեան Միաբանութիւնը այսուհետեւ ալ իր պարտքը պիտի կատարէ Աւստրիոյ հանդէպ, չարունակելով պայծառ պահել անոր անունը իր բոլոր հաստատութիւններուն մէջ:

Սեպտեմբեր 3· — ՅՈՐԵԼԻՆԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ ԱՑՏԸՆԵԱՆ ԳՈՐԾԻԱԿԱՆ ՁԱՑՆԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

Այդ օրը, հազար ու հազար մարդեր, հայ թէ օտար, տեսան Գերապայծառ Յոբելեար Աբբահօր Պատարագը Բենեդիկտեան կրօնաւորներու եկեղեցին մէջ (որովհետեւ փոքր էր Մխիթարեաններունը այդ ծով բազմութեան համար) կամ լսեցին ձայնափիւռէն, երկու ժամ անդադար, — ու յետոյ նորէն վայելեցին հեռատեսիլի պատառին վրայ:

Այդ օրը, հայկական էր Բենեդիկտեաններու եկեղեցին· Վիեննայի Արքեպիսկոպոս Կարդ· Քէոնիկ ու իր օգնականը՝ Արքեպ· Եախիմ, օգնակ· եպ· Դիտ· Յագ եւ աբբաներ, Քահանայապետական դեսպանին տեղապահը (որովհետեւ Դեսպանը վախճանած էր ամիսներ առաջ), խորհրդարանի նախագահը՝ Դոկտ· Լէոպոլտ Ֆիղլ, Ուսման ու կրօնքի նախարարը՝ Դոկտ· Հայնրիխ Դրիմմէլ, նախկին վարչապետ՝ Դոկտ· Ճուլիոս Ռաաբ ու — լայն էջեր պէտք են ամէնքը թուելու համար — բազմաթիւ եկեղեցական ու աշխարհիկ աստիճանաւորներ ու հաւատացեալներ զմայլումով լսեցին հայ երգն ու նուագը՝ հազած եւրոպական բարձունքի, դիտեցին հայ գեսպանները, հայ մանուկները, հայկազուն վարդապետները, հայկազուն հայրապետները, հայ Պատարագը:

Նախագահը, վարչապետն ու այլ նախարարներ բացակայ էին տիպողական պատճառներով: Անոնք ուղարկած էին իրենց փոխանորդները: Օպերայի երաժիշտներով ստուարացած Մխիթարեան եկեղեցական երգչախումբին դեկավարն էր Հ· Մովսէս Վ· Սրապեան:

Աւետարանի սուրբ Պատգամները կարդացին Օգնական Արքեպ· Արհի· Եախիմ: Դրուատեց հայ Ազգը, Մխիթարեան Միաբանութիւնը եւ Յոբելեարը: Շեշտեց թէ Գերապայծառ Յոբելեարը, ինչպէս նաեւ Մխիթարեան Միաբանութիւնը անբաժան, սրտագրաւ մասերն են այս քաղաքի պատկերին: Պատարագչէն վերջ խօսեցաւ կարդ· Քէոնիկ: Յայտնեց իր եւ իր ժողովուրդին ցնծութիւնը եւ հիացմունքը հայկական Պատարագի վեհաշուք արարողութեան առջեւ: Նմանցուց զայն չքեղ հագուստի մը, որ կը պարուրէ Աւետարանի հոդին, մանաւանդ Քրիստոսի վերջին ընթրիքին յաջորդող յուզմնալի, թաքուն հրաշքը: Գովքը հիւսեց գեղեցկութեան կաթողիկէ եկեղեցին, որ ունի արեւելեան այսպիսի թովչական ծէս մը, ինք՝ որ Քրիստոսի խորհրդական հարսն է՝ «ոսկեհուռ պատմուճաններով զարդարուած»: Կոչ ուղղեց հաւատացեալներուն օրհնել զԱստուած՝ ակնաղբիւր ամէն գեղեցկութեան՝ որ սիրով յանձն կ'առնէ զգեստաւորուիլ ե'ւ արեւելեան փառահեղ ե'ւ արեւմտեան պարզունակ ծէսով: Տաք խօսքերով չնորհաւորեց Արհի· Յոբելեարը, եւ յայտնեց որ Ս· Պապի մանուկը կոնդակովը Ան կը բարձրանայ եւ կ'ըլլայ «Առաքելական Գահին Առընթերակայ»: Նմանապէս չնորհաւորութիւններ ըրաւ իր թեմին կողմէ եւ գոհունակութիւնը յայտնեց երկուստեք հատուցումներ մերձաւոր գործակցութեանց համար:

Հուսկ կարդացուեցաւ Ս· Քահանայապետի Գերապայծառ Յոբելեարին պրած անձնական նամակը:

Վիեննայի վաեմ· Միրաքաւորը կէօնիգ Գերպ· Յոբելեարը կը շնորհաւորէ:

© National Library of Armenia

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն մը Բենեդիկտեան վանքի դահլիճին մէջ։ Ցետոյ Մխիթարեան վանքի մէջ ճաշկերոյթ, որուն մասնակցեցան ազգային եկեղեցական հիւրերու հետ նաեւ Կարդ· Քէոնիկ իր առընթերակայ Արքեպիսկոպոսներով· Քահանայապետական Դեսպանին տեղապահը, նախարարները եւ միւս բարձրաստիճան հրաւիրեալները։ Ճաշէն ետք լուսանկարուեցաւ այդ ակնապարար խումբը, որ կը ներկայացնէր արեւելքն ու արեւմուտքը, եկեղեցին ու պետութիւնը՝ եղբայրացած։

Սեպտեմբեր 5· — ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՈՒԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Տեղի ունեցաւ Մխիթարեան վանքի դահլիճին մէջ։ Արհի· Յուբելեար Աբբահայրը չորս ամսուան մէջ էր վենետիկի Մխիթարեան Հայրապետներէն, բազմաթիւ վարդապետներէ, արտասահմանեան հրաւիրեալներէ եւ վիեննայի ամբողջ Գաղութէն, զոր կը գլխաւորէր Հոգեշնորհ Մեսրոպ վ· Գրիգորեան։ Ժողովեցան ճառեր, հնչեցին երգեր, լուեցան արտասանութիւններ։

Վիեննայի Մխիթ· Մայր վանքի մեծաւոր Գերապատիւ Հ· Վահան վ· Ինգլիզեան ըրաւ բացման խօսքը։ Նախ չնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր այցելուներուն, մանաւանդ Գերապայծառ Հ· Սրապիոն Արքեպ· Ուլուհոճեանի, որ ասով փոխարինած էր Գերապայծառ Յուբելեարին ի Սուրբ Ղազար այցելութիւնը։ Ցետոյ հակիրճ խօսքերով ներկայացուց Արհի· Յուբելեարին ստուածասէր կեանքը իր տառապանքի դիծերուն մէջ։ «Նախախնամական եղաւ Արհի· Գերապայծառ Աբբահօր դերը վերջին աշխարհաւեր պատերազմի ընթացքին» ըսաւ Մեծաւոր Հայրը, որ ինքնին բաժնեկիցը եղած է Անոր ճգնաժամերուն։ Ցիշելով պատերազմի օրերէն դէպք մը, որուն մէջ Արհի· Յուբելեարը կը ներկայանայ իբրեւ խնամատար հայր մը հանդէպ ռուսական բանակի հայ զինուորներուն, վեր հանեց Անոր վառ հայրենասիրութիւնը, որ անծանօթ է խորականութեան ճգճիմ ոգիին։

Աբբահայր Գերապայծառ Հ· Սրապիոն Արքեպ· Ուլուհոճեան, Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան անունով, չնորհաւորեց Արհի· Յուբելեարը, պարգեւ Անոր Քահանայութեան Ցիսնամեայ եւ Աբբայութեան Երեսնամեայ գործունէութիւնը։ Անոր հեղ ու տաք խօսքը՝ ուղղուած Վիեննայի Մխիթ· Միաբանութեան Ընդհանուր Աբբային՝ հաւատոփք մըն էր սրտերու եղբայրական միութեան։

Արհի· Կարապետ եպ· Ամատունի, չնորհաւորութեան իր պատշաճ խօսքէն ետք, ցոյց տուաւ մեզի աստուածպաշտութեան ու հայրենասիրութեան այն ներդաշնակ, դիւթական հորիզոնները, ուր մխրճուած էր Մխիթարի հոգին։ Կոչ ուղղեց հաւատացեալներուն՝ ճանչնալու զԱյն ամբողջապէս։ Ճարտասանական խոյանքով փաստեց Արհի· բանախօսը, թէ ոչ զարգացած Եւրոպայի մթնոլորտը, ոչ ալ Մխիթարի մեծ հանճարը կրնային իրագործել այն, ինչ որ կը տեսնենք երկու Մխիթ· Միաբանութիւններու դարաւոր գործունէութեան մէջ։ Մխիթար հասկցած էր ձեւը՝ երկինքը երկիր բերելու եւ երկիրը երկինք հանելու։ Հոս է իր յաջողութեան գաղտնիքը։ «Ոչ իմ կրօնքս կը զոհեմ իմ ազգիս, ոչ ալ իմ Ազգս կը զոհեմ իմ կրօնքիս» — ահա Մխիթար Աբբահօր լուսաւոր խօսքը, որ տուաւ Արհի· Ամատունիի թեւեր՝ թռչելու եւ մեզ ալ հանելու այդ մեծ Հայուն հերոսական կեանքին ամենանուրբ ոլորտները։ Հուսկ յարեց· «Ս· Ղազարի կղզեակին վրայ Մխիթար Աբբահօր ձեռակերտ եկեղեցին ունի երեք զմբեթներ, մէկը կրօնքը կը խորհրդանչէ, միւսը՝ մեր Ազգը, երրորդը՝ Գիտութիւն։ Ես կը մաղթեմ որ այդ երեք զմբեթները միշտ զարգարեն երկու

սիրելի Մխիթարեան Միաբանութիւններուն գործունէութեան չէնքը, որպէսզի կարենան յաջողապէս չարունակել Մեծն Մխիթարի գործը մեր ժողովուրդին մէջ»։

Հ· Գրիգորիս վ· Մանեաճի խօսքը թռաւ մեր հոգիներու աչխարհին մէջ աղաւնիի թիւերով, ա՛յնքան գրաւիչ։ Ան ըսաւ թէ իր խօսքը Յոթովանք պիտի ըլլայ, բայց մենք դատանք զայն պերճ ու սահուն, որովհետեւ կը հոսէր բեղուն ճարտասանի մը չրթներէն։ Ուղղեց իր խօսքը Արհի· Յուբելեարին· «եթէ մարդիկ կան, որոնց գործը խօսքն է, Ձեր խօսքը, Արհիապատիւ Գերապայծառ Տէր, գործն է»։ Ցիչելով Միաբանութեան այս առթիւ Արհի· Յուբելեարին նուիրած ոսկիէ աղամանդակուռ լանջախաչն ու մատանին, Հ· Մանէաճեան յարեց· «խաչը խորհրդանիշն է այն բեռան, որ երեսուն տարիներ առաջ Ձեր ուսերուն վրայ դրուեցաւ։ Իսկ մատանիին կենդրոնացեալ ադամանդն ու պայն չրջապատող չողակները՝ կ'ուզէի որ խորհրդանչէին Ե՛ւ Ձեզ, Արհի· Գերապայծառ Տէր, Ե՛ւ Ձեր հոգեորդիները, որ կ'ուզեն պարուրել Ձեզ այդ չողակներուն պէս, մխիթարութիւն ըլլալ Ձեզի յարատեւ իրենց ջանքերով»։ Ճարտասանը բանաստեղծի դիւթանքով չեչտեց Արհի· Յուբելեարին անմար կորովը, նմանցնելով զԱյն անտառի եղեւինին, որ

Նստած ձախէն աչ՝ Վիեննայի թեմին Ընդհ· փոխանորդներ Գերպ· Մոգեր եւ Վայնքախեր, Դրիմմել (կրթ· նախարար), Գերպ· Ուլուհոճեան Արքեպ·, Գերպ· Հապոգեան Արքեպ·, Վսեմշ· կէօնիգ (Վիեննայի Միրանաւորը), Գերպ· Ցաֆ (Zák օգ· եպ· Լինցի), Ռաաբ (նախկին վարչապետ), Գերպ· եախիմ (օգ· արքեպ· Վիեննայի), Գերպ· Պայել (Աբբայ Դերպ· Ամատունի եպիսկոպոս· Բ· եւ Գ· շարքին մէջ ձախէն աչ լոկ ոչ-ազգայիններ՝ Հ· Շմիդսէդեր, Խալուպկա (վարչապետարանի վարիչ), Գերպ· Վագներ, Հ· Մախօ (ժողովրդապետ Ս· Միխայէլի), Գերպ· Նէդբալ Բենեդ·), Հ· Cepcsar (Մեծաւոր Ող· եղբարց), Ռիգեր (կրթ· նախար· կրօնից բաժնի վարիչ), Գեր· Նէդբալ (արարողապետ Միրանաւորին), Դոցենտ Ռիդէ (վիրաբուժ), Գերպ· Զէիրաճօ (Բարտուղար Բահանայապետական Նուիրակի), Վոլֆ (ակադ· նկարիչ), Հ· Միտճախտ (Գերմանիոյ Catholica Unioի Բարտուղ·), Պրոֆ· Բհօֆ Նուիրակի), Վոլֆ (ակադ· նկարիչ), Հ· Միտճախտ (Գերմանիոյ Catholica Unioի Բարտուղ·), Պրոֆ· Բհօֆ

(Բ· աչքի կլինիկի վարիչ)։

© National Library of Armenia

«Թէպէտ ձմրան կը կրէ քօղ սպիտակ,
Մշտադալար սաղարթ ունի ձիւնի տակ»:

Նմանապէս վեր հանեց Հանդէս Ամսօրեայի մեծ վաստակը հայ բանասիրութեան մարզին մէջ երկար տարիներու ընթացքին:

Գերյարգելի Մեսրոպ Ծ· վ· Թերզեան իմաստուն նկատողութեամբ հաւաստեց թէ այս քառեակ Ցօբելեաններէն կը վերաբերին երկու Մխիթ· Միաբանութիւններուն, հայ Կաթողիկէ Համայնքին եւ ամբողջ հայ Ազգին: Այնուհետեւ մխառնի թուեց հոգիի ու մտքի բոլոր հսկաները, Գերապայծառ Աստուածատուր Բարիկեանէն մինչեւ Գերապայծառ Մեսրոպ Հապոզեան ու Գաթըճեանէն մինչեւ Ակինեան, որ կերտողները հանդիսացան 150 տարիներու չքեղ անցեալի մը: Ցետոյ յիշատակելով գործը բոլոր Մխիթարեան հերոսներուն, որոնց անունը չփայլեցաւ գրքերու ճակատներուն վրայ, Գերյ· Թերզեան շարունակեց· «Այդ հաւատաւոր, Աստուծոյ սիրովը բորբոքուն խոնարհ հերոսները կազմեցին այն լուսաւոր ուղին, որ կը յանգի այս չողչողուն յոբելեաններուն· անոնք սիտի չարունակեն նոյն չաւիղը լի հաւատքով, խոնարհ աղօթքով, սրբակեաց կեանքով· անոնք՝ նուիրումի վեհ գործունեներով, զոհաբերումի կեանքով, աննուաճ կամքով սիտի կերտեն մտքի եւ սրտի հսկաները, որոնք սիտի բանան նոր դարաշրջաններ մտային եւ հոգեկան նուաճումներու՝ այս ա՛յնքան արդիւնաչատ Մխիթարեան առջեւ»: Հուսկ ըրաւ մաղթանքներ, խօսքը ուղղելով Աբբային· Ցօբելեարին· «Ձեր երեսնամեայ Աբբայութեան եւ Ցիսնամեայ Քահանայութեան գործ յոբելեաններուն առթիւ, կը մաղթենք Ձեզի եւ Ձեր բազմարդիւն Ուխտին՝ սրբակեցեալ վանականները, հաւատքով եւ սիրով առլի, նուիրեալ առաքեալներ՝ եռանդով եւ նուաճողական հոգիով տոգորուն, մտքի մեծ մշակները, որոնց պիտութեան հաւասարին իրենց խոնարհութիւնն ու համեստութիւնը:

«Թող ասոնք կազմեն գեղեցկագոյն գանձնեպսակը այս քառեակ յոբելեաններուն: Թող ասոնք միշտ աւելի պանծայնեն Ձեր փառաւոր Ուխտը· յաւերժացնեն լուսանորոգն Մխիթարի «կանգնած եռադէմ կոթողը, որուն մէն մի երեսին վրայ քանդակուած են Ազգ, Գիտութիւն եւ Կրթութիւն եւ որուն ծայրը կը ճառագայթէ մշտավառ, բոցալոյս ջահ մը՝ ԿՐՕՆԸ»:

Գերապատիւ Վարդան Վ· Թէքէեան մանրամասնօրէն նկարագրեց Մխիթարեան Միաբանութեան 150 տարիներու գործունէութեան փառահեղ պատմութիւնը: Ան չեշտեց որ Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնը իր հոգեւոր հրաւառակութիւններով անունդ տուաւ բիւրաւոր հոգիներու, դաստիարակեց բազմաթիւ հայ սերունդներ, լոյսի բերաւ մեր լեզուին Ոսկեդարը, կերտեց Դասական Հայերէնի վերածնունդը, տուաւ Հայագիտեան աշխարհահարթի առաջին եւ անգերազանց քերականագէտը, առաջին եւ ամենամեծ ղրամագէտը, հայ բանասիրութիւնը «Հանդէս Ամսօրեայ»ով հասցուց այնպիսի բարձունքի մը, ուր հիացմունքով ուղղուած են հայ թէ եւրոպացի գիտական աշխարհին աչքերը:

Հոգեշնորհ Մեսրոպ Վ· Գրիգորեան յայտնեց իր եւ հայ համայնքին շնորհաւորութիւնները Մխիթարեան այս բազմարդիւն Միաբանութեան քառեակ յոբելեաններուն առթիւ:

Պր· Կարապետ Փիւրճեան իւրայատուկ քաղցր ոճով նշեց Մխիթարեան Միաբանութեան դաստիարակչական բարեմասնութիւնները, եւ մաղթեց երկար կեանք Աբբի· Ցօբելեարին:

Պրոֆ· Հայկ Աբամեանց իր գրաւոր ճառովը յատկապէս չեշտեց թէ Մխիթարեանք Եւրոպայի մէջ հայ Ազգին անունն ու վարկը բարձրացուցած են, մանաւանդ իրենց գրչովը:

Հ· Բարսեղ Վ· Ֆէրհաթեան համառօտ, բայց հրդեհալուռ իր խօսքն ուղղեց Մխիթարեան երկու Աբբաններուն: Հին Հռոմայեցիներու լեզուով ու խան-

դով դոչեց ան· Vivat! Floreat! Crescat! Ապրի՛ն, ծաղկի՛ն, աճի՛ն Մխիթարեան դպրոց Միաբանութիւնները իրենց Աբբաններու հայրական հովանաւորութեանը տակ, որպէսզի ապրի, ծաղկի, աճի մեր հայ ժողովուրդը, որպէսզի մեր լոյս մանուկները հայերէն խօսին, հայերէն աղօթեն, հայերէն երգեն, որպէսզի հայ սուրբերը չատնան ու երկնքի մէջ ալ փառաւորուի մեր Աստուածը՝ հայերէն:

*Մէջ ընդ մէջ երգեցին ու արտասանեցին Մխիթարեան ժառանգաւորները կրօնաշունչ ու հայրենասէր երգեր ու բանաստեղծութիւններ: Դաշնակով կ'ընկերանար Հ· Գրիգոր Վ· Հէպոյեան: Յովհաննէս Քելեշեան արտասանեց քընքոյշ, Յարութիւն Մարաշլեան՝ լինքնավստահ, Նազարէթ Նալչեան՝ յզօդուշ, Ցարութիւն Մարաշլեան՝ լինքնավստահ, Նազարէթ Նալչեան՝ յզօդու

նակեց իր խօսքը հայրաբար: Շեչոկ Մխիթարեան Միաբանութեան կրօնական նկարագիրը: Փառք տուաւ Աստուծոյ: Ըսաւ թէ Մխիթարեան Միաբանութիւնը այսուհետեւ ալ պիտի զործէ անխոնջ, տանելու համար մեր ժողովուրդը լուսաշող բարձունքներու:

Հանդիսէն վերջ ամբողջ հայ գաղութը մասնակցեցաւ Մխիթարեան ճաշին: Բաժակաճառը խօսեցաւ Պրոֆ· Մանասէ Սեւակ: Հայաստանեան իր ապրումներուն յիշատակներով զարնանային մթնոլորտ մը բացաւ սրահին մէջ եւ ըսաւ՝ «Մխիթարեան Միաբանութիւնը ալեկոծ Հայութեան փարոսը եղած է միշտ»:

Սեպտեմբեր 7· — ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Տեղի ունեցաւ առաւելապէս աւստրիացի հանդիսականներու առջեւ:

Բացման վայել խօսքն ըրաւ Մեծաւուր Հ· Վահան Վ· Ինգլիզեան:

Հանդիսութեան հոգին էին Վիեննայի աշխարհանուն երգեցիկ Մանուկները, որոնք երգեցին՝ զմայլում առթելով, աւելի ուշիզ՝ դայլայլեցին, կարկաչեցին:

Մարեմեան Քոյրերու աշակերտուհիներ ապրեցան բեմի վրայ Սուրբ Կոյսին խոնարհ, այլ փառաւոր կեանքը:

Մխիթարեան երգչախումբը երգեց հայրենի երգեր ղեկավարութեամբ Հ· Մովսէս Վ· Սրապեանի: Դաշնակի առջեւ էր Հ· Գրիգոր Վ· Հէպոյեան:

Դկտ· Ռոլանդ Մախոյ խօսեցաւ գրեթէ մէկ ժամ: Պատմեց Հայուն անցեալ ու ներկայ վիճակը: Նաեւ ցաւերը: Կարօտալի ներկայացուց աշխարհ դալը հրաշք մանուկին՝ Սեբաստացի Մխիթարին: Պանծացուց Մխիթարեան Միաբանութիւնը եւ անոր Յաղթելինեալը Առաջնորդը:

Ցետոյ վայելեցինք Գերապայծառ Յոհելեարին գերմաներէն ճառը, որուն ահա գրեթէ ամբողջական թարգմանութիւնը·

«Այս տօնախմբութեան փակումին քանի մը՛ խօսք ըսելու հրաւէրը սիրով կ՛ընդունիմ: Անոնք իմ չնորհակալութեան արտայայտութիւնը պիտի ըլլան:

Իմ ակնարկս ամէնէն առաջ կ՛ուղղեմ դէպի երկինք, Մեր Տիրոջ, ամէն բարիքի ակնաղբիւրին: Անսահման եղած է Անոր բարութիւնն ու ողորմութիւնը մեր Միաբանութեան վրայ, եւ Սուրբ Կուսին պաշտպանութիւնը՝ հզօր ու մայրենի: Այս հաստատումին համոզուած է ամէն մէկը, որ մօտէն կը ճանչնայ Մխիթարեան Միաբանութեան Վիեննա ապրած հարիւրհինգամեայ կեանքը: Փառք Տիրոջ, ու որդիական տաք սրտէ չնորհակալութիւն մեր երկնաւոր Մօր իր տեւական խնամքին համար, զոր ան յայտնաբերեց այս հարիւրհինգ տարիներու մեղ ճնշող ու երբեմն մինչեւ անդամ մեր գոյութիւնը հարցականի ենթարկող կարիքներուն ու վտանգներուն մէջ»:

Արհի· բանախօսը լայնօրէն չնորհակալ եղաւ աւստրիական հին ու նոր կառավարութիւններուն, Յոհելինեան Հանդէսի չքազիրներուն ու կազմակերպողներուն եւ շարունակեց· «Հայ ժողովուրդի նկարագրին ցայտանիշներէն մէկն է իր հաստատուն, անբեկանելի կամքը: Մենք Հայերս Մեծաւուր Արեւելքի մէջ միակ ժողովուրդն ենք, որ մեր ազգային գիծը, մեր ինքնայատուկ մշակոյթն ու պատմական արժէքները պահպանել գիտցանք, հակառակ բախտի բոլոր հարուածներուն, կենսապայմաններու զժանութեան եւ անգութ հալածանքներուն: Գրեթէ 3000 տարիներու պատմութեան կրնանք պարծանքով եւ նայիլ: — Մենք Մխիթարեաններս բաժնեկից ենք մեր ժողովուրդի ապրելու այս յաղթ կամքին: Գրեթէ անօրինակ են պայմանները, որոնց մէջ մենք պէտք

է ապրինք, ճաչինք ու զործենք: Հազիւ կարելի է մատնանչել ուրիչ միաբանութիւն մը, որ զարէ զար իր գոյութիւնը եւ ազգային նկարագիրը պահէ՝ բնակութեամբ իր ժողովուրդէն հեռու, օտար չրջանակի մը մէջ:

Մենք այս հիւրասէր երկրին մէջ մեկուկէս զար անխոնջ նուիրուեցանք մեր ժողովուրդի ծառայութեան, անփոխարէն ու զոհաբեր աշխատեցանք անոր հոգեկան բարիքին, մշակութային զարթօնքին ու վերելքին համար: Մեր տանջալից ժողովուրդին հանդէպ այս տաք, ճչմարիտ սէրը մենք ժառանգած ենք մեր Հիմնադրէն՝ ծառայ Աստուծոյ Սեբաստացի Մխիթար Աբբայէն, որ արտասանած է ուղեկիզ հետեւեալ խօսքը· «Կրօնք եւ ազգութիւն իմ երկու աչքերս են, ոչ մէկը միւսին կը զոհեմ, երկուքն ալ առողջ կը պահեմ»: Այս նշա

ՏԻՏՂՈՍԱՀՈՐ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԱՄԱՀՈՒ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԲԲԱՅ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՄԵՍՐՈՊ ՀԱՊՈՋԵԱՆԻ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԻԳ· ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ

Մեծարգոյ եղբայր,

Ողջոյն եւ Առաքելական Օրհնութիւն:

Հաղորդուեցաւ մեզի որ Դուն ի մօտոյ Քահանայութեան յիսնամեայ եւ Աբբայութեան երեսնամեայ զոյգ Յոբելեաններդ պիտի տօնես: Միաժամանակ 150 տարիներ երջանիկ անցած են՝ Մխիթարեան Միաբանութեան վիեննա հաստատուելէն ի վեր:

Մեր բարեացակամ սէրը, որով Քեզ կը պարուրենք, մեզի բնաւ թոյլ չի տար որ այդպիսի երջանիկ յիշատակի օրեր լուռ անցնինք· նա մանաւանդ ամբողջ սրտով կը բաղձանք՝ այդ օրերը մեր ամէն տեսակ բարեմաղթութիւններով պատուել:

Մեզի անծանօթ չէ մնացեր Քու հաւատքիդ եռանդը եւ ժիր ջանքդ, որոնցմով երկար ժամանակէ ի վեր կը նպաստես Միաբանութեան բարւոյն, ու գիտենք որ մշտական խնամք տարած ես Հայոց կրօնական կեանքի զարգացումին ու անոնց բահանայական յաջորդութեան կազմաւորումին: Բուդապէշտի, Բոստընի եւ Լոս Անճելէսի մէջ Քու հիմնած առաքելութիւնները, Հելիոպոլսոյ ու Բէյրութի մէջ Քու կանգնել տուած ու Պոլսոյ մէջ ընդարձակել տուած դպրոցները՝ Քու ժողովուրդիդ հոգեկան ու աշխարհիկ մշակոյթի վայրեր՝ փառաւոր վկայութիւն մըն են վառ հոգիիդ ու դժուար խնդիրներ լուծելու ճարտարութեանդ համար:

Գովութիւն յաջողակութեանդ: Զուարթ յոյսով ու վստահ Աստուծոյ օգնութեան վրայ՝ շարունակէ՛ նաեւ ապագային կազմելու եւ գործադրելու այն ծրագիրները, որոնցմէ Յիսուսի Քրիստոսի պատիւ ու իր արիւնով գնուած հոգիներուն փրկութիւն, մաքրութիւն եւ գեղեցկութիւն կը բղխին: Մինչեւ հիմայ շահած արժանիքներուդ վրայ աւելցուր դեռ աւելի առատ ուրիշներ:

Մխիթարեան Միաբանութեան՝ որ Աւստրիոյ մայրաքաղաքին մէջ իր գոյութեան 15 տասնեակ տարիներուն կրնայ ետ նայիլ՝ հանդիսապէս կը գովաբանենք մինչեւ հիմայ շահած արժանիքները ու կը մաղթենք ապագային համար երջանիկ ու տեւական աճում:

Բայց որպէսզի Քահանայական Ձեռնադրութեանդ յիսուներորդ տարեդարձը աւելի առատ հոգեկան պտուղ բերէ, Քեզի հրաման կուտանք՝ հանդիսաւոր Յոբելիւնական Պատարագէդ վերջ մեր անունով ու մեր լիազօրութեամբ Առաքելական Օրհնութիւնը տալու լիակատար ներողութեամբ, զոր սովորական պայմաններով կրնան շահիլ Տօնին հաւատացեալ մասնակցողները:

Հուսկ սիրալիր սրտով կու տանք Քեզի, Մեծարգոյ Եղբայր, ինչպէս նաեւ Միաբանակիցներուդ Առաքելական Օրհնութիւնը իբրեւ գրաւական մեր մասնաւոր բարեացակամութեան:

Տրուած Հռոմ, առ Ս· Պետրոսի, 1961 Օգոստոս 16ին, մեր Քահանայապետութեան երրորդ տարին:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԻԳ· ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մխիթարեան Միաբանութեան Վիեննայի Մայր վանքին մէջ ընթացիկ տարւոյս Փետ· 12ին եւ Սեպ· 3—10ին կատարուած Քառեակ Յոբելեաններու առիթով շնորհակալութեամբ ստացուած են բազմաթիւ հեռագիրներ ու նամակներ: Անոնցմէ միայն փոքր մաս մը — նախ՝ հայերէն նամակներ ու հեռագիրներ եւ ապա՝ օտարալեզու հեռագիրներ ու նամակներ — ստորեւ կը հրատարակուի: Ասոնք արդէն բաւարար պատկերացում կու տան Մխիթարեան Միաբանութեան եւ անոր Արեւելագէտ Յոտնթիւններ կը բովանդակեն Մխիթարեան Միաբանութեան եւ անոր Արեւելագէտ Յիններէ ու Օտարներէ:

Հռոմ, 31 Յունուար 1961

Արժանապատիւ Գերապայծառ Հայր,

Հաճոյքով իմացանք Վեր· Հ· Վահան Վ· Ինկլիզեանէ, ամսոյս 25 Թուականը նամակով, թէ տարւոյս մէջ կը զուգադիպին քառապատիկ Յոբելեանները Արժ· Տէրութեանդ եւ Միաբանութեանդ, որոնք հանդիսապէս պիտի տօնուին Սեպտեմբերի սկիզբները:

Վեր· Հայրը աղնուութիւնն ունեցած է մեզ հրաւիրելու Սեպտեմբերի հանդիսութեանդ:

Շատ սիրով պիտի ուզէինք, ներկայութեամբ իսկ, մասնակից ըլլալ Արժ· Տէրութեանդ եւ բազմարդիւն Միաբանութեանդ Վեր· Հայրերուն ուրախութեան եւ միանալ ամէնուն գոհաբանական աղօթքին վանն ամենայն բարեաց, զոր Յոբելեանները կը յիշեցնեն:

Սակայն յանձնառութիւնները, որ ունինք այդ թուականին համար, արգելք կը հանդիսանան մեր սրտին այս բաղձանքին գոհացում տալու:

Ուրախ ենք որ Արժ· Պաթանեանի, Մեր Տեղապահ Արքեպիսկոպոսին, ներկայութիւնը ի Հռոմ առիթ կ'ընծայէ մեզի մասնակցելու, Փետրուար 12ին, Արժ· Տէրութեանդ Քահանայական 50-եակին ընծանելու Քահանայապետութեան:

Նոյնն Արժ· Տէրութիւնը պիտի պայ Վիեննա այս ուրախալի առիթս, Մեր կողմէ, եւ պիտի բերէ Արժ· Տէրութեանդ Մեր եղբայրական ջերմ մաղթանքները, ու Մեր անունով պիտի մասնակցի Միաբանութեանդ հրճուանքին:

Այժմէն կը յայտնենք Մեր ջերմ մաղթանքները այս քառապատիկ Յոբելեաններու առիթս եւ կը միանանք Ձեզի աղօթքով՝ Աստուծոյ գոհութիւն տալու այս տօներու առարկայ եղող մեծարելի Անձին եւ առաքելական գործերուն միջոցաւ եղած բարիքին, խնդրելով միանգամայն երկայն տարիներ Արժ· Տէրութեանդ, յաջողութիւն Միաբանութեանդ եւ անոր ձեռնարկներուն եւ բազմապատկած արդիւնքներ ամէնուն գործակցութեան, ի փառս Ամենակալին եւ ի պայծառութիւն Ս· Եկեղեցւոյ եւ Ազգիս:

Մնամ եղբայրական սիրով ջերմ ողջունիս

Արժ· Տէրութեանդ

Աղօթակից

† ԿԱՐԴ· ԳՐԻԳՈՐ ՊԵՏՐՈՍ ԺԵ·
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ – ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՏԱՆՆ ԿԻԼԿԻԿԻՈՑ

(հեռագիր)

Էջմիածին, 11 Սեպտեմբեր 1961

Յապաղումով ստացանք Ձեր ծանուցագիրը: Ջերմապէս կը շնորհաւորենք Ուխտիդ հաստատման 150ամեայ յոբելեանը: Ձերդ Ամենապատուութեան քահանայութեան ոսկի յոբելեանը եւ Աբբայութեան երեսնամեակը: Կը մաղթենք Ձեզ քաջառողջութիւն եւ արեւ չատ երկար տարիներ բեղմնաւոր գործունէութեամբ: Միաբանութեանդ բարի մաղթանքներով: Սիրով եւ օրհնութեամբ

ՎԱԶԳԷՆ Ա·
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Անթիլիաս, 28 Օգոստոս 1961

Արժանապատիւ Տէր,

Սրտի խոր եւ անկեղծ ուրախութեամբ, հաճելի պարտականութիւն կը զգանք, յանուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ հաւատացեալ ժողովուրդին ներքեւ Մեր ամենաջերմ եւ սրտագին շնորհակալացնել Մեր ամենաջերմ եւ սրտագին շնորհաւորութիւնները պատուական Միաբանու-

© National Library of Armenia